

Resumé

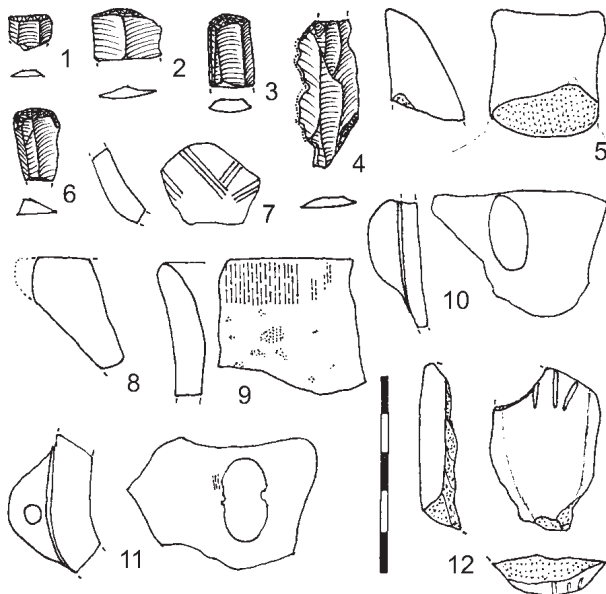
Medlov (Kataster Medlov u Uničova, Bez. Olomouc). „Za školou“. LBK. Siedlung. Einzelfund. Rettungsgrabung.

MOHELNO (okr. Třebíč)

Za Chobotem. JV kóty 360 m SZ obce. MMK Ia. Sídliště. Povrchový průzkum.

Při povrchovém průzkumu provedeném dne 24. 9. 2006 v pravěku hustě osídlené oblasti meziřící řek Oslavy a Jihlavy byla referenty nedaleko Mohelna objevena nová lokalita z období kultury s MMK. Lokalita leží asi 1 km severně od městečka, 500 m SZ od rybníka „Chobot“. Sídliště je lokalizováno na mírném jihovýchodním sprašovém svahu, který vybíhá z kóty 360 m. Vlastní lokalitu z jihu obtéká Skřipinský potok, k východu přechází do mírně vlněné krajiny pokryté poli, nadmořská výška lokality se pohybuje přibližně v rozmezí 345–355 m n. m. Bohatě osídlení oblasti je v období kultury s MMK doloženo v mnoha okolních tratích (srov. např. Koštuřík a kol. 1986, 216; Kuča – Vokáč 2004; Kuča – Šlajsna – Žákovský 2001), a to především z II. stupně této kultury. Zajímavostí však je, že popisovanou lokalitu nezná žádná starší vlastivědná literatura, dokonce se v minulosti neprojevila ani náhodně nalezenými kusy broušené kamenné industrie.

Početný je získaný soubor keramického materiálu (obr. 13: 5, 7–12). Tvoří jej fragmenty hrncovitých tvarů, mís, mís na nožce, antropomorfní a zoomorfní (?) plastika a část hliněného závaží. Některé zaoblené okraje a střezy z plecí nádob nesou na svém povrchu nevýrazné stopy červené a žluté bichromie (obr. 13: 9, 11). Chronologicky velmi citlivý je drobný střepek ze spodní části nádoby, který je zdoben svazky jednoduchých jemně rytých linií tvořící klikatku (obr. 13: 7). Z výčnělků jsou zastoupeny svisle protáhlý (obr. 13: 10), kus rohatého ucha, drobný nevýrazný a dva svisle protáhlé s horizontálním otvorem (obr. 13: 11). Antro-

Obr. 13. Mohelno (okr. Třebíč). Výběr materiálu. Mohelno (Třebíč district). Selected artifacts.

pomorfnní plastika je tvořena fragmentem paže z venuše (obr. 13: 8), dále chodidlem s naznačenými prsty zřejmě ze spodní části podstavy nádoby (obr. 13: 12). Zoomorfní (?) plastika je snad aplikací hlavy (?) s naznačenými slechy (?) či rohy (?), k níž zatím neznáme přesnou analogii (obr. 13: 5). Posledně jmenovaný fragment plastiky zřejmě sloužil jako držadlo pokličky.

Štípaná kamenná industrie čítá 70 kusů (obr. 13: 1–4, 6) včetně jednoho úštěpu zřejmě mladopaleolitického stáří (viz kap. Paleolit). V rámci jednorázového sběru se jedná o vcelku reprezentativní kolekci. V surovinovém spektru naprosto převažuje rohovec typu Krumlovský les, a to pouze varieta II (varieta I není zastoupena vůbec!). Kolekci doplňují tři drobné artefakty z obsidiánu a pět přepálených kusů. Jediný nalezený křišťál nelze do kolekce štípané kamenné industrie s jistotou zařadit, neboť jeho přirozené výskyty jsou v blízkém okolí lokality.

Z nástrojů (9 ks) lze vyčlenit tři přelomená čepelová škrabadla (obr. 13: 2, 3, 6), vrták, dvě čepel s příčnou retuší, jeden pravděpodobně krátký trapéz (obr. 13: 1) a dvě čepel s místní laterální retuší (jedna z nich s leskem; obr. 13: 4). V kolekci bylo dále zjištěno 6 čepelových a úštěpových jader, z nichž jedno bylo sekundárně využito jako otloukač, dále 14 čepelí, 27 úštěpů a zbytek tvoří odpad.

Při povrchovém průzkumu se objevilo i několik kusů kamenné broušené industrie. Zajímavostí je třetina polotovaru sekerky s osekávanými boky vyrobeného ze zelené břidlice typu Želešice. Artefakt má zelenošedou barvu a magnetickou susceptibilitu $17,7 \times 10^{-3}$ SI jednotek. Otřelý zlomek sekero mlatu z paralelně pruhovaného metabazitu se vyznačuje poměrně vysokým přirozeným magnetismem ($11,6 \times 10^{-3}$ SI jednotek). Jde s největší pravděpodobností o světle šedozeleňavě patinovaný jemnozrnný amfibolit zatím neznámé proveniencie. Pro mladší neolit poměrně charakteristické trapézovité sekerky s oválným příčným průřezem jsou zastoupeny kusem s odlomenou břitovou partií. Materiál je silně zvětřalý a má světle šedavou barvu. Pravděpodobně jde o přepálený metabazit typu Pojizeří původem ze severních Čech. Všechny artefakty mají surovinové i typologické analogie na okolních lokalitách staršího stupně kultury s MMK na jihozápadní Moravě.

Podle relativní chronologie lze získanou kolekci hmotné kultury z Mohelna předběžně považovat za homogenní a datovat ji do fáze Ia kultury s MMK.

Průzkum a jeho zpracování je podpořeno GDČR 404-05-H527.

Martin Kuča, Milan Vokáč, Lubomír Prokeš

Literatura

- Koštuřík, P. a kol. 1986: *Pravěk Třebíčska*. Brno.
 Kuča, M., Šlajsna, J., Žákovský, P. 2001: Mohelno (okr. Třebíč). *Přehled výzkumů* 42, 133.
 Kuča, M., Vokáč, M. 2004: Nové paleolitické a neolitické nálezy z Mohelna a Kladerub nad Oslavou (okr. Třebíč). *Západní Morava* 8, Třebíč, 180–183.

Resumé

Mohelno (Třebíč district). Neolithic. Lengyel. Settlement. Surface research.